

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/119/2023
Identifikačné číslo spisu: 1713202358
Dátum vydania rozhodnutia: 26.07.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1713202358.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V.. J.. Q. B., narodeného X. N. XXXX, R., R. č. X a 2/ obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r.o., Limbach, Limbová č. 451/3, IČO: 31 342 841, proti žalovanému Q.. V. K., R.V., narodenému X. B. XXXX, T. č. XXX, zastúpenému Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bratislava, Bajkalská č. 31, IČO: 36 868 221, o zaplatenie 5 000 eur, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10C/33/2013, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2021 sp. zn. 5Co/21/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Uznesením č. k. 10C/33/2013-402 z 15. januára 2021 vydaným zákonným sudcom Okresný súd Pezinok zamietol sťažnosť žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/33/2013-392 z 19. novembra 2020 vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorým bola žalobcom uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 134,47 eura.

2. Proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie podali žalobcovia odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. februára 2021 sp. zn. 5Co/21/2021 rozhodol tak, že podľa § 386 písm. c/ Civilného sporového poriadku odvolanie odmietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému v konaní o sťažnosti žalobcov podanej proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorým bolo rozhodnuté o výške trov konania. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 taxatívne vymenúva okruh uznesení súdu prvej inštancie, proti ktorým je odvolanie prípustné, pričom neustanovuje prípustnosť odvolania proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré vydal vyšší súdny úradník. Odvolací súd preto odvolanie žalobcov odmietol ako odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku. Navrhli, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu ako aj jemu predchádzajúce uznesenia Okresného súdu Pezinok zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie. Namietali, že súd prvej inštancie sa dopustil zneužitia práva a neprípustne zvýhodnil žalovaného. Nakoľko každý zo žalobcov v danej veci konal samostatne, žalobcovia v 1. a 2. rade nemohli byť zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Odvolaciemu súdu dovolatelia vyčítali, že dôsledne neaplikoval ustanovenie § 380 ods. 2 v spojení s čl. 1, 2, 5 a 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého zneužitie práva sa zakazuje.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcov nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ a b/ Civilného sporového poriadku), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá Civilného sporového poriadku) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

8. Žalobcovia vyvodzovali prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V prejednávanej veci súd prvej inštancie uznesením č. k. 10C/33/2013-392 z 19. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 134,47 eura. Proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podali žalobcovia sťažnosť, o ktorej súd prvej inštancie uznesením č. k. 10C/33/2013-402 z 15. januára 2021 vydaným zákonným sudcom rozhodol tak, že sťažnosť žalobcov zamietol. Uvedené uznesenie súdu prvej inštancie napadli žalobcovia odvolaním, ktoré dovolací súd uznesením z 26. februára 2021 sp. zn. 5Co/21/2021 ako neprípustné podľa § 386 písm. c/ Civilného sporového poriadku

odmietol.

11. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Uznesenia, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 357 Civilného sporového poriadku. Medzi týmito uzneseniami sa ale uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom, nenachádza, z čoho a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné.

12. V systéme opravných prostriedkov slovenského civilného procesného práva je základným (riadnym) opravným prostriedkom pre nápravu chýb a iných nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie odvolanie. Dovolanie ako opravný prostriedok je opravným prostriedkom mimoriadnym a vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym (t. j. odvolanie, resp. odvolací prieskum, predchádza dovolaniu, resp. dovolaciemu prieskumu). To znamená, že zmyslom a účelom dovolania ako procesného inštitútu a v tom dôsledku úlohou dovolacieho súdu je preskúmať zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu - t. j. či odvolací súd riadne preskúmal namietané odvolacie dôvody (odvolacie námietky) a či k nim zaujal správny právny záver - a svojou rozhodovacou činnosťou zasiahnuť do rozhodnutia odvolacieho súdu a odstrániť namietané nesprávnosti v prípade, že ich odvolací súd svojim procesným postupom sám nenapravil. Ale ak zákon vylučuje prípustnosť odvolania proti konkrétnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, odvolací súd (rešpektujúc zásadu, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zakotvenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) nemá nijakú zákonnú možnosť vytýkané chyby a nedostatky preskúmať a ich prípadný výskyt napraviť. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní potom vyplýva, že ak zákon vylučuje možnosť preskúmať súdne rozhodnutie v opravnom konaní vedenom pred riadnou opravnou inštanciou - odvolacím súdom, o to viac (argumentum a minori ad maius) treba za vylúčené považovať preskúmanie tohto súdneho rozhodnutia pred mimoriadnou opravnou inštanciou - dovolacím súdom. V opačnom prípade by nastala celkom absurdná situácia (argumentum ad absurdum), nedávajúca žiaden rozumný zmysel, kedy by dovolací súd preskúmaval konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu (teda jeho zákonnosť a vecnú správnosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden zákonný (právny) dôvod, na základe ktorého by sa vôbec mohol zaoberať určitou argumentáciou procesnej strany a preskúmať jej opodstatnenie. Odvolanie by sa tým stalo len nevyhnutnou formulou, aby po jeho odmietnutí strana mohla podať dovolanie (ako opravný prostriedok subsidiárny k odvolaniu) a dovolací súd by tak de facto vykonával základný (riadny) opravný prieskum, a teda suploval prieskumnú činnosť riadneho opravného súdu (odvolacieho súdu), hoci zákon riadny opravný prieskum (odvolací prieskum, odvolanie) v danom prípade vylučuje.

13. Inými slovami, ak zákon proti určitému typu súdneho rozhodnutia vyhlási riadny opravný prostriedok za právne neúčinný (t. j. že sa ním v danom prípade nemožno úspešne domáhať nápravy chýb a nedostatkov pred súdom nižšej inštancie), z logiky veci nemôže byť právne účinným ani mimoriadny opravný prostriedok. Inak by právna úprava riadneho opravného prostriedku pre tento typ súdneho rozhodnutia v inštančnom postupe celkom stratila svoj význam a zmysel (ratio legis), bola by v rozpore so zásadou vylúčenia tzv. redundancie (nadbytočnosti v právnom poriadku, tzn. že každý právny inštitút má v právnom poriadku svoje opodstatnenie) a s princípom prezumpcie racionálneho zákonodarcu, ktorý je nevyhnutným predpokladom existencie právnej istoty a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a zároveň by sa tým poprela účelnosť práva ako základná právna hodnota. Pokiaľ zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vylučuje prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr (a fortiori) je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

14. V prejednávanej veci z uvedeného vyplýva, že ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštancie v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému súdnym úradníkom nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie. Z tohto dôvodu dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobcov proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd z dôvodu neprípustnosti odmietol ich odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie rozhodujúcemu o sťažnosti

podanej proti rozhodnutiu súdneho úradníka o výške náhrady trov konania, nemožno z ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku vyvodiť, a preto dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c/ Civilného sporového poriadku.

15. Žalobcovi prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

16. Základným (a spoločným) znakom rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, je to, že ide buď o rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, alebo o rozhodnutie, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii dôvodu prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, alebo rozhodnutím, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku irelevantné, či k dovolateľom uvádzanému dôvodu prípustnosti dovolania došlo alebo nedošlo.

17. Uznesenie, ktorým odvolací súd odmietol odvolanie žalobcov, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu potvrdzujúcim alebo zmeňujúcim rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré môže byť za splnenia ostatných podmienok podrobené dovolaciemu prieskumu z hľadiska existencie väd podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a preto ho Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 447 písm. c/ Civilného sporového poriadku ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa ním zaoberal.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.